Duurzaamheidsnotitie

Betreft Ambitiedocument duurzaamheid Omnipark Erp gemeente Meierijstad

Kenmerk MEI006-0001

Datum 13 juli 2020

ALGEMEEN

De gemeente Meierijstad is voornemens een multifunctioneel sportpark te ontwikkelen voor de gemeenschap van Erp. De verschillende sportverenigingen (Korfbalvereniging De Korfrakkers, Voetbalvereniging RKVV Erp, Tennisvereniging Hertog Jan), de Stichting Beheer Gemeenschapshuizen Erp, waterschap Aa en Maas en de gemeente Meierijstad werken samen aan Omnipark Erp, inclusief een brede Multifunctionele Accommodatie (MFA). De sportverenigingen bundelen hun velden en accommodaties aan de noordzijde van de Aa en willen gebruik maken van één gezamenlijke sportaccommodatie. Deze accommodatie is tevens bedoeld voor sociaal-culturele activiteiten en als centrale en aantrekkelijke ontmoetingslocatie voor Erp. Mogelijk dat ook Handboogvereniging Doele Concordia Welvaren wordt opgenomen in de te ontwikkelen MFA. Door het bundelen van alle sportactiviteiten en het ontwikkelen van de MFA ontstaat ruimte op de locatie van de huidige sportvelden. Het idee is om deze ruimte te gebruiken voor het inrichten van een aantrekkelijk uitloopgebied dat Erp verbindt met het stroomgebied van de Aa, de nieuwe sportvoorzieningen en de MFA. De ontwikkeling van het Omnipark Erp is aanleiding om ook de ambities van het waterschap vorm te geven en het beekdal van de Aa te ontwikkelen tot een robuust en toekomstbestendig watersysteem.

DUURZAAM EN KLIMAATADAPTIEF

Duurzaamheid is op verschillende manieren te interpreteren. In deze notitie richten we ons op duurzaamheid vanuit de filosofie: people, planet, profit. Ook klimaatverandering is een belangrijk aandachtspunt waaraan we met deze ontwikkeling een positieve bijdrage willen leveren. In het document 'Ontwikkelpad Omnipark Erp' (Arcadis, Arnhem, 9 augustus 2019) staat omschreven dat de inrichting van het beekdal bij Erp een toekomstbestendige oplossing moet zijn en worden de doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en klimaatadaptatie genoemd. Zie hiervoor ook het 'Ambitiedocument Erp' (Kragten, Veghel, 25 maart 2020) waarin alle ambities voor het Omnipark Erp kernachting zijn gebundeld. Voor het Omnipark Erp/het beekdal van de Aa zijn inmiddels een zonering en een definitief schetsontwerp gemaakt.

Zonering beekdal van de Aa bij Erp

Voorkeursvariant beekdal van de Aa bij Erp

Voor elke zone die we in het beekdal van de Aa bij Erp onderscheiden, geven we aan hoe mogelijk een duurzaamheidsambitie kan worden uitgewerkt en ingevuld en waar de uiteindelijke inrichting en het gebruik van het beekdal op kunnen worden afgestemd. Daarbij is het van belang dat de invulling van de duurzaamheidsgedachte in de verschillende fasen van het project wordt onderzocht. We onderkennen de fasen visievorming, ontwikkeling, aanleg, beheer/onderhoud en levensduur. Duurzaamheid ontwikkelen we met de focus op de volgende zes thema's:

1. Energie
2. Grondstoffen
3. Klimaatadaptatie
4. Biodiversiteit
5. Mobiliteit
6. Milieukwaliteit

Dit document is gericht op de volgende ruimtelijke onderdelen: het beekdal van de Aa (beekzone), de sportzone, de parkzone/natuurzone ter weerszijden van de Aa, de MFA en de relatie met de woonomgeving van Erp. Per onderdeel benoemen we de duurzaamheidsdoelen en de daaraan gerelateerde, mogelijke duurzaamheidsmaatregelen. Een afweging door de gemeente Meierijstad en waterschap Aa en Maas tussen beschikbare procestijd en het beschikbare budget enerzijds en beleidskeuzes anderzijds (Duurzaamheidsvisie Meierijstad, Veghel, 2018; Voortgang Uitvoeringsprogramma 2019; het Nederlandse Bouwbesluit) bepalen uiteindelijk de inhoud van het op te stellen Programma van Duurzaamheid.

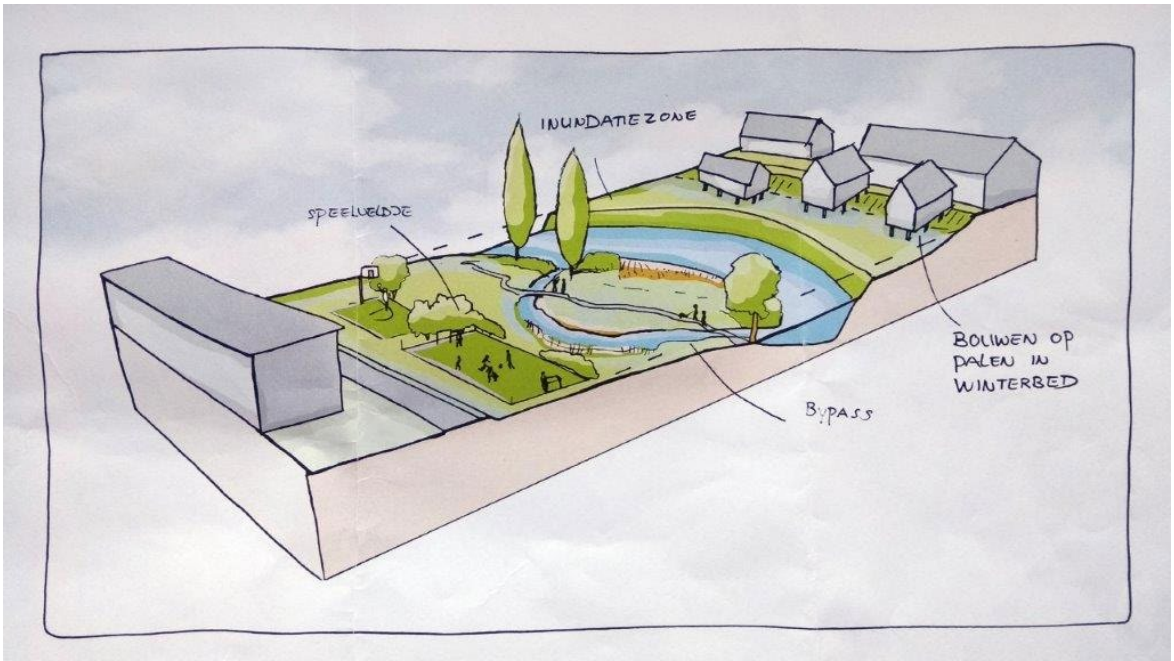

Het beekdal van de Aa (de beekzone)

Doel: het ontwikkelen van een robuust, toekomstbestendig watersysteem met aantrekkelijke natuur- en landschapswaarden.

- Waterberging bij hoogwater. Een robuust watersysteem betekent voldoende ruimte voor de Aa. Bij hoogwater is er voldoende ruimte om water te bergen en vast te houden. Ontwikkelen van een breed profiel met een vrije ruimte van 25 meter ter weerszijden van de Aa die is bedoeld voor waterafvoer, waterberging en natuurontwikkeling. Daarnaast ligt een 5 meter brede zone die obstakelvrij is voor beheer en onderhoud.
- Waterbuffer Erp. Vanuit de verkenning 'De Kracht van het Aa-Dal' is de waterbuffer Erp benoemd als iconisch project. Er wordt ingezet op een klimaatbestendige dorpskern door beekherstel en het realiseren van potentiële waterbergingslocaties met mogelijkheden voor de afvoer van schoon hemelwater vanuit Erp naar de Aa.
- Ontwikkeling van natuurwaarden. Een robuust watersysteem biedt ook ruimte voor natuurontwikkeling en draagt bij aan de versterking van de ruimtelijke kwaliteit en de beleving van het beekdal door de inwoners van Erp. De Aa ontwerpen en inrichten als ecologische verbindingszone.
- Versterken van de biodiversiteit. Een herinrichting van de beekzone (en de parkzone/natuurzone) biedt kansen voor het versterken van de biodiversiteit en de ecologische waarden in het beekdal. Het aanleggen van natuurvriendelijke oevers, plas- draszones en het gebruik van gebiedseigen beplanting met een grote soortenrijkdom, wordt geadviseerd.
- Beheer- en onderhoudsvriendelijk. Een herinrichting gericht op een natuurlijk en biologisch evenwicht draagt bij aan een beheer- en onderhoudsvriendelijk ontwerp. Eventueel is de inzet van natuurlijke grazers een optie . Oevers, watergangen en groeninrichting worden beheervriendelijk ontworpen en ingericht. Ook is er aandacht voor water- en oeverrecreatie waarbij de veiligheid op natuurlijke wijze is uitgewerkt door middel van een zonering van de Aa, plas- draszones, rietkragen en dergelijke.
- Bruggen. Geadviseerd wordt om gebruik te maken van circulaire materialen, voorzien van een keurmerk. Mogelijk is hergebruik van (de materialen van) bestaande bruggen een optie. Ook belangrijk daarbij is het reduceren van de CO2-footprint.
- Molenbiotoop. Op historische waarden zijn we zuinig. Ze dragen bij aan de informatieve en recreatieve meerwaarde van het gebied waardoor meer mensen gaan bewegen in de buitenruimte en zich informeren over het ontstaan en de karakteristieken van het beekdal van de Aa en de elementen die zich daarin bevinden of hebben bevonden.
- Stuw in de Aa. Ook deze functionaliteit maakt onderdeel uit van de historische waarden in het Aa-dal. Mogelijk kan de stuw worden gebruikt om op beperkte schaal energie op te wekken die voor het Omnipark Erp kan worden ingezet. Ook is behoefte aan warmte die kan worden ingezet voor de nieuwe MFA en/of de verwarming van de sportvelden en wandel- en fietspaden (winterperiode). Degelijke voorzieningen hebben zowel maatschappelijke als educatieve en recreatieve waarde.

Sportzone

Doel: sportvoorzieningen dagen uit tot (gezamenlijk) bewegen en dragen bij aan een gezonde leefstijl én een gezonde leefomgeving.

- Grondstoffen. Wij adviseren circulair gebruik van grondstoffen voor de sportvelden inclusief de (ondergrondse) opbouw en inrichtingsmaterialen zoals hekwerken en verlichting. Beheer en onderhoud zijn essentiële parameters bij de aanleg en inrichting van de sportvoorzieningen.
- Milieukwaliteit. Voor een gezonde sportomgeving is het gebruik van gezonde bouwmaterialen essentieel. Voorkomen moet worden dat het grond- en watersysteem worden verontreinigd door ongewenste stoffen.
- Verlichting/aanleg. Goede verlichting is belangrijk en vergroot de speeltijd op de banen en velden. Voor duurzame verlichting wordt naast de energiekosten gekeken naar circulair materiaalgebruik maar ook naar de neveninvloeden op de omgeving. Belangrijk is het tegengaan van strooilicht en de diervriendelijkheid van licht (vleermuizen, vogels).
- Veldverwarming. Wellicht is het verlengen en vervroegen van het sport- en speelseizoen een wens. Mogelijk is het gebruik maken van beschikbare, alternatieve energiebronnen, bijvoorbeeld een warmtewissel in de Aa, een optie.
- Drainage. Waterberging, waterbuffering en waterinfiltratie is mogelijk onder de speelvelden. Er is ook sprake van de mogelijkheid om water op te vangen in de omliggende groenzones van het Omnipark Erp en zijn er combinaties denkbaar met natuurontwikkeling. Ook is het mogelijk om water te zuiveren en middels een pomp naar diepere grondwaterlagen te brengen waardoor verdroging wordt tegengegaan. Door de velden op hoger gelegen gronden aan te leggen wordt grondwateroverlast voorkomen.
- Watervoorziening. Naast water afvoeren is hergebruik van regenwater voor de velden wenselijk. Door water niet naar de beek af te voeren maar middels diepte-infiltratie aan het grondwater toe te voegen, is het ook mogelijk om (schoon) water weer op te pompen voor de watervoorziening.

Parkkzone/natuurzone

Doel: versterken van de sociale cohesie tussen de inwoners van Erp en omgeving. Realiseren van een klimaatrobuust beekdal door middel van een passende inrichting met ruimte voor beleving, water, natuur, biodiversiteit, cultuurhistorie en recreatie.

- Sociale contacten. Ontwikkelen van veilige ontmoetingsplekken die voor alle doelgroepen goed en veilig bereikbaar zijn (mindervalide-proof). Mogelijk dat ingespeeld moet worden op de 'anderhalve-meter-maatschappij'.
- Bewegen en ontwikkelen. Naast plekken voor ontmoeten, zijn duurzame speel- en ondekplekken gewenst. Behalve speelinrichtingen, zijn speelaanleidingen in de park- en natuurzone een uitnodiging voor kinderen om hun motoriek en beweegvaardigheden te ontwikkelen.

- Versterken biodiversiteit. Het gebruik van inheems plantmateriaal draagt bij aan een ecologische parkinrichting. Het versterken van de biodiversiteit kan worden bereikt door het plantassortiment af te stemmen op bloei en vruchtdragendheid, om te dienen als bron voor stuifmeel- en nectar-minnende insecten en vogels. Plantmateriaal krijgt voldoende ruimte en groeiomstandigheden om langdurig en vrij te groeien.
- Klimaatadaptief. Bomen zijn in staat de omgevingstemperatuur een aantal graden te verlagen. Daarbij dragen bomen bij aan een gezond en aangenaam leefklimaat in warme zomermaanden door schaduwwerking. In het park is ruimte om schoon hemelwater op natuurlijke wijze, vertraagd af te voeren naar de Aa. Op deze wijze ontlasten we het rioolstelsel en gaan we actief verdroging van de omgeving tegen.
- Beheervriendelijk. We streven bij de herinrichting naar een natuurlijk en ecologisch evenwicht waardoor beheer minder noodzakelijk is en bestrijdingsmiddelen niet nodig zijn. Bloemrijke graslanden zijn fraai en dragen bij aan een goede biodiversiteit.

- Energieneutraal. De ambitie is om voor het gehele Omnipark Erp een energieneutrale omgeving te realiseren. Uitwisseling van energiestromen en de inzet van energiezuinige inrichting zijn het uitgangspunt. Ook leveranciers worden uitgedaagd om hier een bijdrage aan te leveren.
- Grondstoffen. De inrichtingsmaterialen zijn voorzien van een materialenpaspoort, grotendeels circulair en gezond voor de leefomgeving. Hergebruik van bij de herinrichting vrijkomende materialen is een ambitie.
- Mobiliteit. Fietsen en wandelen wordt gestimuleerd door de aanleg van een aantrekkelijke en goede ontsluitings- en padenstructuur. Gezond bewegen en recreëren worden hierdoor bevorderd.
- Milieukwaliteit. De toegepaste inrichtingsmaterialen en beplanting dragen bij aan een schone lucht. Het toegepaste beplantingsassortiment is afgestemd op het afvangen van fijnstof en het bevorderen van de CO2-opname. Door het plaatsen van voldoende afvalbakken, geschikt voor gescheiden inzameling, wordt zwerfafval tegengegaan.

MFA

Doel: Realiseren van een CO2- en energieneutrale MFA met minder vierkante meters dan de te integreren huidige accommodaties tezamen hebben. Ook is het streven om een zo groot mogelijk aantal inwoners te laten sporten en bewegen door een uitnodigende MFA inclusief omgeving te bewerkstellingen.

- Energieneutraal (warmtewissel in de Aa/bodemwarmte, zonnepanelen, ook voor de sportvelden). Ambitie is 'nul op de meter'. Mogelijk komt meer energie voorhanden die op andere plekken in het Omnipark kan worden ingezet.
- Mobiliteit. Door te faciliteren in een goede fiets- en wandelinfrastructuur worden gebruikers en bezoekers gestimuleerd om af te zien van de auto. Mogelijk is aanvullend openbaar vervoer een optie. Positieve financiële prikkels (kortingssysteem voor sporters) kan helpen het autogebruik te verminderen.
- Duurzaam bouwen. Een toekomstbestendige inrichting kan worden bereikt met modulair bouwen. Daarbij rekening houden met toekomstige trends en ontwikkelingen. De parkeerplaatsen voor auto's kunnen worden uitgevoerd als groenparkeerplaatsen om water te infiltreren. De aanplant van bomen zorgt voor de gewenst schaduw.
- Grondstoffen. Voor de MFA gebruiken we circulaire materialen die zijn voorzien van een materialenpaspoort.
- Lokale ondernemers. Het heeft de voorkeur om zoveel mogelijk lokale ondernemers en aannemers bij de realisatie van het Omnipark Erp te betrekken. De inzet van lokale ondernemers en aannemers draagt bij aan een duurzame woon- en werkomgeving; het beperken van reistijden is gunstig om de CO2-uitstoot te verminderen.

- Introduceren van de sport-inclusieve denkwijze. Om meer doelstellingen te behalen op het gebied van gezondheid, welzijn, (arbeids)participatie en integratie is een integraal ondernemersplan (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) voor de MFA in Erp van belang.

Woonomgeving Erp

Doel: duurzaamheid is één van de leidende thema's voor alle beleidsterreinen. Vergroten van de biodiversiteit, verminderen (zwerf)afval, inspelen op klimaatverandering, vergroten van de bewustwording en natuur- en milieueducatie.

- Aantrekkingskracht op de omgeving. Een aantrekkelijk ontwerp, goede voorzieningen en verschillende functies onder één dak versterken het gebruik van de MFA als sport- en ontmoetingslocatie van Erp. Gunstige openingstijden, zorgvuldige planning van activiteiten, ruimte voor nevenactiviteiten en horeca zijn ingrediënten voor maximaal bezoek aan en gebruik van de MFA.
- Bereikbaarheid. Goede infrastructuur voor voetgangers en fietsers, fietsparkeren dicht bij de ingang en een goede verlichting dragen bij aan de een veilige en duurzame mobiliteit. De autoparkeerplaatsen niet overdimensioneren. Voor de mindervalide medewerkers en bezoekers voldoende parkeerplaatsen realiseren dicht bij de entree van de MFA.
- Afkoppelen. Om Erp klimaatbestendig te maken is een robuust groenpark met een volwassen groeninrichting een eerste stap. Woonbuurten afkoppelen van het riool en het schone water vertraagd afvoeren naar het beekdal van de Aa is een toekomstige mogelijkheid waarmee bij de inrichting van het parkdeel al rekening wordt gehouden.

CYCLE
ROUTE

